

Nee, tablets beschadigen ons brein niet. Daar is geen enkel wetenschappelijk bewijs voor. **WOUTER DUYCK** ergert zich aan dat soort populaire en paniekerige beweringen.

Meer tablets, meer tourette?

In een opiniestuk schreef psychiater Lieve Swinnen dat ze in haar praktijk de laatste vijf jaar steeds meer kinderen met het syndroom van Gilles de la Tourette ziet (*DS 22 mei*). De reden? Overmatig tabletgebruik. 'Tourette is tenslotte het abnormaal filteren van uitwendige prikkels', schrijft de kinderpsychiater. Onzin. Er is geen enkel aangetoond verband tussen tourette enerzijds en het gebruik van tablets, smartphones, (sociale) media en internet anderzijds. Nieuwe media en technologie beschadigen onze hersenen níét, laat staan dat ze zulke stoornissen veroorzaken.

Het is verbazingwekkend dat de psychiater zich voor zo'n sterke uitspraak baseert op anekdotische observaties in de eigen praktijk. Méér tourette dan vroeger (hoeveel meer? Vijf? Tien?) en méér tablets. Omdat twee fenomenen samengaan, moet er wel een verband zijn. Een klassieke denkfout.

Swinnen verwijst tevens naar het populaire boek *Focus!* van Justine Pardoën, een taalkundige die tevens ouderschapsjournalist en filosofisch practicus is. Het mag toch wel wat meer zijn: van een wetenschappelijk gevormde arts mag je verwachten dat ze dergelijke veronderstellingen zou nakijken in de wetenschappelijke literatuur. En die literatuur is duidelijk: er is geen enkel verband aangetoond tussen het syndroom van Tourette en het gebruik van nieuwe technologie, alle onheilsberichten van technologiedoemdenkers ten spijt.

Tics op de speelplaats

De kwakkel wordt vergezeld van een anekdote van een kind met tourette bij wie de tics erger worden na tabletgebruik. Opnieuw een denkfout: het is niet omdat tablets niet goed zijn voor wie al tourette heeft,

WOUTER DUYCK

Wie? Hoogleraar cognitieve psychologie aan de UGent.

Wat? We mogen de positieve effecten van nieuwe technologie niet negeren.

omdat tics verergeren, dat tablets ook tourette veroorzaken. Misschien worden tics ook wel erger na heel druk sociaal contact op de speelplaats? Veroorzaakt buiten spelen het syndroom dan ook? Het is schrijnend dat zo'n vals verband uitgerekend voor tourette gelanceerd wordt, gezien de heel sterke geneti-

sche component van de neurologische aandoening.

Dat soort populaire en paniekerige claims floreert over de hele wereld. In het Verenigd Koninkrijk waren er soortgelijke geruchten over een verband tussen tablets en autisme, ook daar zonder enig wetenschappelijk bewijs. Ondertussen be-

'Er bestaan tal van educatieve spelletjes die de ontwikkeling van het brein net kunnen stimuleren.' © Kees van de Veen/hh

COLUMN

TINNEKE BEECKMAN

HET KLASSIEKE SPROOKJE BLIJFT ONS VERLEIDEN

'Als we willen dat alles blijft zoals het is, moet alles veranderen.' Dat lijkt de filosofie van de Britse koninklijke familie. Het huwelijk van prins Harry en Meghan illustreert op die manier de uitspraak van Tancredi, uit het naoorlogse meesterwerk *De tijgerkat* van Giuseppe Tomasi di Lampedusa. Tancredi is een telg van een oude, Siciliaanse aristocratische familie. Maar de adel beleeft tijden van neergang. Hij wordt financieel voorbijgestoken door een opkomende burgerij en houdt cultureel vast aan een Italië dat niet meer bestaat. De jonge Tancredi en zijn oom beseffen dat revolutionaire tijden om verregaande aanpassingen vragen, als ze de oorspronkelijke machtsrelaties willen bewaren. Zo trouwt Tancredi niet meer met een adellijke meisje, maar met de bloedmooie dochter van een lokale rijke handelaar. Die hande-

laar houdt er ook nog eens andere politieke ideeën op na. Het maakt niet uit. Tancredi's familie blijft de monarchie steunen, maar Tancredi vindt de energie van de republiek Garibaldi wel iets hebben.

Alles blijft uiteindelijk dus hetzelfde, ondanks alle stormen die de familie Windsor al heeft meegemaakt. Zo blijft de liefde hetzelfde, ondanks de familieschandalen uit het verleden. Ondanks maatschappelijke veranderingen blijft het meest klassieke sprookje verleiden. Prins ontmoet meisje, ze worden verliefd en ze trouwen. Hoe strikt is dat niet, alle hedendaagse pleidooien voor vrijheid en variatie ten spijt? Kijkers zaten niet voor hun televisie om een illustratie van polyamorie te zien, waarbij partners met onderlinge toestemming gelijktijdig meerdere liefdesrelaties beleven. Neen, zo'n prinselijk huwelijk betovert om-

dat het jawoord wederzijdse trouw impliceert. Op het hoogtepunt van de dienst belooft het koppel om hindernissen in het leven samen te overwinnen. Dat de realiteit voor heel wat koppels anders verloopt, verandert niets aan deze verwachting.

Toch is er veel veranderd. De bruid hoeft

Prins ontmoet meisje, ze worden verliefd en ze trouwen. Hoe strikt is dat niet?

geen maagd meer te zijn van een betere familie. Het rampzalige huwelijk tussen Charles en Diana toonde dat dergelijke eisen absoluut geen gelukkige relatie garanderen. Meghan Markle is zelfs al een gescheiden vrouw. Geen haan kraait ernaar.

Wat een verschil met het verleden: toen Edward VIII in 1936 met de Amerikaanse gescheiden vrouw Wallis Simpson wilde trouwen, moest hij de troon opgeven. Prinses Margaret, de zus van de huidige koningin Elisabeth II, mocht in 1955 niet eens met een gescheiden man trouwen. Meghan Markle is ook geen aristocrate. Meer nog, met dit huwelijk opent de koninklijke familie de deuren voor interraciale relaties.

Alles blijft hetzelfde: de dresscode, de officiële ceremonie, de religieuze dienst. De vrouwen dragen een hoed, gesloten schoenen, hun schouders zijn bedekt. De heren

Onzin

steeden verschillende wetenschappelijke tijdschriften diverse commentaarstukken aan het onderwerp. In het toptijdschrift *Trends in Cognitive Sciences* concludeerde Mills dat er géén aanwijzingen zijn dat (frequent) internet- en technologiegebruik de ontwikkeling van het brein beschadigen. Ja, intens internetgebruik kan wel de hersenen veranderen. Omdat alles wat we doen en waarbij we leren de hersenen verandert. Maar dat hersenen veranderen, betekent niet dat ze beschadigd worden. Zo weten we bijvoorbeeld al twintig jaar dat Londense taxichauffeurs andere hersenen krijgen door dat ze zoveel navigeren door de stad.

En ja, mensen kunnen niet multitasken (ook vrouwen niet). Dus de tablet en de smartphone gaan, terwijl je studeert of schrijft, het best even aan de kant. Maar tablets beschadigen ons brein niet. Het enige robuuste negatieve effect is dat van blauw licht op slaap. Een rustig avondritueel zonder tablets of een (goedkope) filter op de brillenglazen volstaat als oplossing.

Ban de tablet niet

Paniekzaaijerij over nieuwe technologie is van alle tijden. In de vierde eeuw voor Christus waarschuwde Plato's *Phaedrus* al voor de gevaren van de boekdrukkunst. Boeken zullen vergeetachtigheid veroorzaken, stelde Socrates. U leest het goed. Wat nu onze goeie ouwe boeken zijn, bakens van klassieke wijsheid, werd toen als problematisch gezien voor het menselijke geheugen. Als we alle opschrijven, zullen we niets meer kunnen onthouden.

Nu ondergaan de nieuwe media en tablets hetzelfde lot. Net zoals boeken brengt nieuwe technologie ons ook ongelooflijke mogelijkheden voor kennisontwikkeling en -ver-

Paniekzaaijerij over nieuwe technologie is van alle tijden: Plato waarschuwde voor de gevaren van de boekdrukkunst

spreiding. De positieve effecten van de nieuwe technologie worden al te zeer genegeerd. Tablets zijn wel degelijk nuttig en waardevol, ook voor cognitieve ontwikkeling. Er bestaan tal van educatieve spelletjes die de ontwikkeling van het brein net kunnen stimuleren, ook bij jonge kinderen. Onderzoek toonde aan dat fervente gamers zelfs beter, en niet slechter, scores op aandachtstaken. Thuis en op school moeten we tablets dus niet bannen. We moeten kinderen leren om er verantwoord, en met mate, mee om te gaan.

De psychiater slaat de bal hier dus wel heel mis. Is dat erg? Zo'n waarschuwing voor overmatig gebruik kan geen kwaad, denken sommige lezers misschien. Alleen is het een sterk staaltje onwetenschappelijk denken op basis van anekdotes. Ten koste van ouders en kinderen met tourette, die denken dat ze zelf mee verantwoordelijk zijn voor de ziekte en zich misschien schuldig voelen. En ten koste van elk Vlaams gezin waar zowel kinderen als tablets in huis zijn. Nee, beste ouders, die tablet zal geen tourette veroorzaken. Echt niet. Let er wel op dat uw kind ook nog eens iets anders doet. Gewoon een kwestie van gezond verstand.

lopen in pak en das. De bruid draagt haute couture van het Franse modehuis Givenchy. Gespecialiseerde, ambachtelijke naaisters hebben urenlang aan het kleed en de sluijer gewerkt. De stijl was tijdloos chique. De kledij was niet gemaakt door textielslaven in een donker atelier. En de ceremonie was *high church* anglicaans. Een passage uit het *Hooglied*, traditionele hymnes, het Onzevader. Op het einde, godbetert, 'God save the Queen'. Dat bleef allemaal behouden, en toch was er heel wat anders. De bruid wandelde alleen de kerk binnen, als een moderne, onafhankelijke vrouw. Haar vader was zelfs geheel afwezig. Haar schoonvader, kroonprins Charles, begeleidde haar verder naar het altaar. De moeder van de bruid zat alleen in de kerk. Voor het eerst bevatte de ceremonie tal van multiculturele accenten. In de kerk zong een gospelkoor het lied

'Stand by me'. De priester Michael Curry sprak over slavernij en Martin Luther King. In overeenkomst met de samenleving weerspiegelde de ceremonie de culturele, etnische en religieuze diversiteit.

's Avonds dansten de Britse royals met George Clooney, zoals op het einde van *De tijgerkat* de Siciliaanse adel walste met de Italiaanse republikeinse *new money*. De hele wereld werd vorige zaterdag even monarchist, hoewel de tijdgeest weinig formaliteit, hiërarchie of traditie verdraagt. Het feest is voorbij, het Britse koningshuis danst verder.

Tinneke Beeckman is filosofe en schrijfster. Haar column verschijnt tweewekelijks op donderdag.

WAALSE
KRONIEK

ASSITA KANKO

EEN RADICAAL BRUSSELS KRUITVAT

Zeligt in het hart van Brussel tussen de monumenten van het Jubelpark en de mastodonten van de Europese instellingen. Ik heb het over de Grote Moskee, waarvan de financiering, de taal en het didactische programma aan onze controle ontsnappen. Een salafistische imam houdt er toespraken die lijnrecht indruisen tegen onze wetten en Europese waarden, en probeert op die manier jongeren te indoctrineren. Nu en dan wordt er een nieuwsitem aan gewijd, daarna wordt alles weer bedolven onder het stof van de tijd.

Hetzelfde gebeurt op andere plekken in ons land - in Verviers bijvoorbeeld - en in Europa. Zopas hoorden we dat in Irak een Belgische jongeman ter dood is veroordeeld omdat hij met IS heeft meegevochten. Vanuit Mosul had hij de terroristische aanvallen toegejuicht die de voorbije jaren in Europa werden gepleegd. Hoewel de jongeman bij ons, in Verviers, is geboren, heeft hij zich van onze samenleving en haar democratische waarden afgekeerd, om uiteindelijk voor de misdaad te kiezen. Het klassieke scenario, het zoveelste déjà vu.

Het rapport van Ocad trapt een open deur in (*DS 9 mei*). We wisten al dat er in de Brusselse Grote Moskee geweld wordt gepredikt tegen 'slechte moslims' of 'ongelovigen', en dat jongeren het risico lopen geïndoctrineerd te worden. In de nasleep van het rapport is de overeenkomst met Saudi-Arabië opgezegd en nam het Belgische gerecht salafistische literatuur in beslag. Zelf vind ik dat optreden onbeduidend, vooral in het licht van de gevaarlijke situatie waarin we verkeren in ons land. Alsof we een bulldozer met de blote hand proberen tegen te houden.

We mogen niet naïef zijn: dat type literatuur blijft gemakkelijk toegankelijk in buurtwinkels. Wie in Brussel op zoek is naar salafistische publicaties, vindt die zonder enige moeite. Ik zag boeken waarin staat dat meisjes zich als goede, onderworpen moslima's moeten gedragen, terwijl de jongens als prinsjes worden verwend. Mensen die met dat soort geschriften zijn opgegroeid, gaan hun gedrag of hun opvattingen natuurlijk niet van vandaag op morgen veranderen. In heel wat huizen in de moslimwijken zijn die boeken trouwens niet eens nodig. Alles wordt live en in real time gedemonstreerd, de kinderen krijgen er systematisch die traditionele voorbeelden opgedrongen.

Ook de preken blijven gewoon doorgaan, in clandestiene moskeeën. En gezinnen die al hun informatie uit buitenlandse zenders putten, zullen zich in hun getto's blijven opsluiten. Meestal hebben ze geen benul van wat er zich in België afspeelt. Hoewel ze hun sociale rechten vaak wel kennen.

We zullen opnieuw geneigd zijn onze ogen te sluiten voor dergelijke feiten, terwijl het lang geen randverschijnselen meer zijn. Nu en dan zal de verantwoordiging opflakkeren over de gevolgen van die lakse houding, die door intellectuele lafheid of door politiek opportunisme wordt gevoeld.

Zowel het politieke leven als ons on-

derwijssysteem vertoont rotte plekken. Niet alleen is er de struisvogelpolitiek van het *laissez-aller*, ook het onderwijs slaagt er maar niet in de jongeren tot volwaardige burgers op te leiden, die kritische zin en inzicht bezitten. De religieuze apartheid op de schoolbanken draagt daar natuurlijk niet toe bij. Bovendien worden godsdienstlessen vaak gegeven door leraren van wie de vorming aan elke controle ontsnapt. Die toestand heeft als gevolg dat gematigde moslims zich moeten verstoppen. Ze zien geen uitweg meer.

Waarom hebben we het gewelddadige gedrag van de islamisten, die hun godsdienst boven de wet plaatsen, zo lang geduld? Zijn we de moord op Theo van Gogh in Nederland misschien al vergeten? De in zijn bloed geschreven woorden, gericht aan Ayaan Hirsi Ali, die al minstens tien jaar door lijfwachten wordt beschermd? Alleen al die situatie

bewijst dat er wel degelijk sprake is van geweld. Denk ook eens aan imam Seyran Ates, die wordt bedreigd omdat ze vindt dat de vrouw de gelijke is van de man en dat de hoofddoek werd uitgevonden door mannen, niet door God. En aan de Brusselse onderzoeker van Turkse origine die zijn weg elke dag zo uitstippelt dat hij in Brussel niet

door 'Turks' grondgebied moet lopen, waar hij het slachtoffer dreigt te worden van sociale pressiemiddelen. En denk maar aan al die keren dat we worden aangemaand minder kritisch te zijn, omdat het probleem niet aan de islam zou liggen en omdat het salafisme in de Brusselse Grote Moskee of de partij Islam slechts marginale verschijnselen zouden zijn.

Bestaat er een groter bewijs van de kwetsbaarheid van onze westerse democratieën dan de keren dat de vrijheid van meningsuiting straffeloos wordt geschonden en dat diegenen die haar verdedigen in de steek worden gelaten? De slachtoffers worden gedwongen als gevangenen te leven. Europa is elk overzicht kwijt.

We hebben in de eerste plaats duurzame oplossingen nodig. Er moet een eind komen aan de apartheid op school, zodat het onderwijs zijn taak kan vervullen. Zodat elk kind in staat is voldoende zelfstandig en kritisch te denken en het salafistische gedachtegoed nooit slikt. En het gerecht moet de middelen krijgen om kleine boefjes tijdig een halt toe te roepen. De wetten moeten worden nageleefd.

Ten slotte moeten we durven toe te geven dat we wel een probleem hebben met een bepaald soort islam. Aan onze waarden mag niet worden getornd, laat dat duidelijk zijn. Het gerecht moet zijn rol als bewaker van de rechtsstaat blijven vervullen, en zelf moeten we waakzaam blijven.

Assita Kanko is gemeenteraadslid in Elsene (MR) en lid van de denktank *Liberale*.

Elke donderdag komt een gezaghebbende Franstalige stem aan bod.